

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ Mgr. R. L.**, bývajúcemu v K.K. **2/ PhDr. J. L.** bývajúcej v K.K., zastúpenej žalobcom 1/, proti žalovaným **1/ M.M.** bývajúcemu v Č. **2/ G.G.**, bývajúcej v Č. **o 2 095,27 € (63 122 Sk) s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Dolný Kubín pod sp. zn. 10 C 53/2010 a na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 8 Co 393/2011, v konaní o vylúčenie sudcov Krajského súdu v Žiline z prejednávania a rozhodovania vecí, takto

r o z h o d o l :

I. Sudcovia Krajského súdu v Žiline JUDr. Martin Bargel, JUDr. Oľga Belková, Mgr. Katarína Beniačová, JUDr. Ján Burik, JUDr. Dagmar Cabadajová, JUDr. Erika Čanádyová, JUDr. Mária Dubcová, Mgr. František Dulačka, JUDr. Yvetta Dzugasová, JUDr. Miroslav Jamrich, JUDr. Zuzana Jančárová, JUDr. Jana Kotrčová, Juraj Krupa, JUDr. Eva Kyselová, JUDr. Eva Malíková, JUDr. Jana Martinčeková, JUDr. Ladislav Mejstřík, JUDr. Ivana Nemčeková, JUDr. Martina Nemravová, JUDr. Amália Paulerová, JUDr. Veronika Poláčková, JUDr. Pavol Polka, JUDr. František Potocký, JUDr. Táňa Rapčanová, JUDr. Milan Repáň, JUDr. Vladimír Sučík, Mgr. Miroslav Šepták, JUDr. Erika Šobichová, Mgr. Zuzana Štolcová, Mgr. Nora Tomková, JUDr. Róbert Urban, JUDr. Jana Urbanová, JUDr. Mária Urbanová, JUDr. Gabriela Veselová a JUDr. Dana Wänkeová, **n i e s ú v y l ú č e n í** z prejednávania a rozhodovania vo veci vedenej na Okresnom súde Dolný Kubín pod sp. zn. 10 C 53/2010.

II. Sudkyňa Krajského súdu v Žiline JUDr. Eva Malíková **je v y l ú č e n á** z prejednávania a rozhodovania vo veci vedenej na Okresnom súde Dolný Kubín pod sp. zn. 10 C 53/2010.

O d ô v o d n e n i e :

Predsedníčka senátu Krajského súdu v Žiline JUDr. Táňa Rapčanová v konaní vedenom na tomto súde pod sp.zn. 8 Co 393/2011 podľa § 16 ods. 1 O.s.p. predložila vec Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie o námietke zaujatosti vznesenej žalovaným 1/ proti všetkým sudcom Krajského súdu v Žiline (na č.l. 106 a č.l. 125 spisu).

Podaním doručeným súdu 4. októbra 2011 (č.l. 125 spisu) žalovaný 1/ mimo iného uplatnil námietku zaujatosti voči všetkým sudcom pôsobiacim v Žilinskom kraji a rovnako i proti sudcom Krajského súdu v Žiline, ktorí prejednávali túto vec (sp.zn. 10 C 53/2010), považujúcich ich za zaujatých - konajú na objednávku žalobcu 1/, zrejme za províziu. Žalobca 1/, je jeho bývalý švager, pôsobiaci na Okresnej prokuratúre v Čadci; mal ovplyvňovať sudcov vo svoj prospech i v prospech svojej sestry Gabriely Nemčekovej, osobne sa pozná so sudcami a stretáva sa s nimi, prípadne ich ovplyvňuje cez kolegov z okresnej prokuratúry a krajskej prokuratúry v Žiline, Okresnej prokuratúry v Martine, v Ružomberku, v Námestove, Dolnom Kubíne. Ako príklad uviedol prípad, kde sa mal žalobca 1/ snažiť cez svojho kolegu, kamaráta a známeho ovplyvniť a nakontaktovať na sudkyňu OS v Ružomberku, o čom existuje dôkaz pred vyšetrovateľom polície v Ružomberku i úradný záznam, ktorým disponuje.

Sudcovia Krajského súdu v Žiline JUDr. Martin Bargel, JUDr. Oľga Belková, Mgr. Katarína Beniačová, JUDr. Ján Burik, JUDr. Dagmar Cabadajová, JUDr. Erika Čanádyová, JUDr. Mária Dubcová, Mgr. František Dulačka, JUDr. Yveta Dzugasová, JUDr. Miroslav Jamrich, JUDr. Zuzana Jančárová, JUDr. Jana Kotrčová, Juraj Krupa, JUDr. Eva Kyselová, JUDr. Jana Martinčeková, JUDr. Ladislav Mejstřík, JUDr. Ivana Nemčeková, JUDr. Martina Nemravová, JUDr. Amália Paulerová, JUDr. Veronika Poláčková, JUDr. Pavol Polka, JUDr. František Potocký, JUDr. Táňa Rapčanová, JUDr. Milan Repáň, JUDr. Vladimír Sučík, Mgr. Miroslav Šepták, JUDr. Erika Šobichová, Mgr. Zuzana Štolcová, Mgr. Nora Tomková, JUDr. Róbert Urban, JUDr. Jana Urbanová, JUDr. Mária Urbanová, JUDr. Gabriela Veselová a JUDr. Dana Wänkeová k námietke žalovaného 1/ uviedli, že účastníkov konania nepoznajú, nemajú žiaden vzťah k veci a necítia sa byť zaujatí.

Sudkyňa Krajského súdu v Žiline JUDr. Eva Malíková k námietke žalovaného 1/ uviedla, že v tejto veci už bola vylúčená opatrením predsedu súdu z 22. januára 2010,(č.l. 75)

a dôvody vylúčenia pretrvávajú. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd nadriadený Krajskému súdu v Žiline (§ 16 ods. 1 O.s.p.) posudzoval opodstatnenosť námietky žalovaného 1/ (§ 15a O.s.p.) z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci. Vychádzal pritom z § 14 ods. 1 O.s.p., v zmysle ktorého sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o nezaujatosti.

Účelom § 14 ods. 1 O.s.p. je prispieť k nestrannému prejednaní veci, k nezaujatému prístupu súdu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z hľadiska uvedeného ustanovenia je právne významný vzťah sudcu, a to buď:

1. k veci (o vzťah tejto povahy ide napríklad vtedy, keď sudca je účastníkom alebo vedľajším účastníkom konania, keď má osobný záujem na určitom výsledku konania, ale tiež vtedy, keď sudca verejne – napríklad prostredníctvom médií alebo iným spôsobom vyjadril právny názor na vec, ktorý je objektívne spôsobilý ohroziť jeho nestrannosť),
2. k účastníkom konania [o takýto vzťah ide v prípade vzťahu sudcu charakteru rodičovského, manželského, súrodeneckého alebo iného blízkeho rodinného vzťahu alebo relevantného osobného vzťahu (tak pozitívneho alebo negatívneho)],
3. k zástupcom účastníkov konania (viď vyššie bod 2.).

Pri posudzovaní dôvodnosti oznámenia označených sudcov o skutočnostiach vylučujúcich sudcu z prejednávania a rozhodovania veci vychádzal Najvyšší súd Slovenskej republiky zo zákonnej prezumpcie nestrannosti sudcov a z toho, že výnimky z tejto prezumpcie stanovuje iba zákon. Sudcovia sú totiž vo všeobecnosti vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci (len vtedy alebo až vtedy), ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti (viď ustanovenie § 14 ods. 1 O.s.p.).

Integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) je garancia toho, aby vo veci rozhodoval nezávislý a nestranný sudca. Ústavná úprava práva na spravodlivý proces (čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky) zároveň na druhej strane zahrňuje aj právo na to, aby právna vec účastníka nebola odňatá zákonnému sudcovi, ktorý bol určený podľa zákonných pravidiel príslušnosti súdov (čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky). V zásade teda platí, že v určitej právnej veci by mal

rozhodovať nezávislý a nestranný sudca vecne a miestne príslušného súdu, určený rozvrhom práce príslušného súdu a tento tzv. zákonný sudca by sa už v ďalšom priebehu konania nemal meniť. Výnimku z ústavnej zásady nezmeniteľnosti zákonného sudcu predstavuje inštitút vylúčenia sudcu z rozhodovania, ktorý zákonom predpokladaným postupom a zo zákonom predpokladaných dôvodov pripúšťa, aby zákonný sudca bol vylúčený z ďalšieho rozhodovania. Zámer, ktorý tu umožňuje prelomiť ústavnú zásadu nezmeniteľnosti zákonného sudcu, spočíva v možnosti zmariť hroziace riziko, že by vo veci mohol rozhodovať zaujatý a nie nestranný sudca.

Nestrannosť sa definuje spravidla ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti a nadŕžania určitej procesnej strane). Obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu. Súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadŕžal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutia vo veci. Nestranný súd poskytuje všetkým účastníkom konania rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok (II. ÚS 71/97). Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania veci buď na návrh účastníka súdneho konania (§ 15a O.s.p.), alebo na základe návrhu (oznámenia) samotného sudcu (§ 15 O.s.p.). Obsahom práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prerokovanie veci nestranným súdom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (pozri napríklad *Piersack proti Belgicku*). Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k účastníkom konania, prípadne k ich zástupcom. Významné z tohto hľadiska je, čo si sudca myslel pro foro interno. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti, až kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti (pozri napríklad *Hauschildt proti Dánsku*). Rozhodujúce nie je však (subjektívne) stanovisko sudcu, či účastníka konania, ale

existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vzniknúť pochybnosti o nestrannosti sudcu. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska (sudcu, účastníka konania), ale podľa objektívnych symptómov. Práve tu sa uplatňuje teória zdania nezaujatosti [porovnaj tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („Justice must not only be done, it must also be seen to be done“)]. Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt proti Belgicku). Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávanej veci a k účastníkom konania. Posúdenie nestrannosti sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, alebo účastníka konania, považujúceho sudcu za zaujatého, ale v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti, resp. nezaujatosti zákonného sudcu je to, či vyslovená obava je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či uvádzané okolnosti sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu, teda či je tu relevantná obava z nedostatku nezaujatosti. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného.

Existencia oprávnených pochybností závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností prípadu a podľa objektívneho kritéria sa musí rozhodnúť, či (úplne odhliadnuc od osobného správania sa sudcu) existujú preukázateľne skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (pozri tiež Fey proti Rakúsku). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietat' zaujatosť dôležitá, ale nie rozhodujúca; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú.

Z uvedenej judikatúry ESLP a Ústavného súdu Slovenskej republiky možno vyvodit', že subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti sa musí podriaďiť prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne neexistujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci disponuje. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený

z prejednávania a rozhodovania veci iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k veci, účastníkom alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda nezávisle a nestranne.

V prípade sudcov Krajského súdu v Žiline (JUDr. Martina Bargela, Mgr. Kataríny Beniačovej, JUDr. Jána Burika, JUDr. Dagmar Cabadajovej, JUDr. Eriky Čanádovej, JUDr. Márie Dubcovej, Mgr. Františka Dulačku, JUDr. Yvety Dzugasovej, JUDr. Miroslava Jamricha, JUDr. Zuzany Jančárovej, JUDr. Jany Kotrčovej, Juraja Krupu, JUDr. Evy Kyselovej, JUDr. Jany Martinčekovej, JUDr. Ladislava Mejstríka, JUDr. Ivany Nemčekovej, JUDr. Martiny Nemravovej, JUDr. Veroniky Poláčkovej, JUDr. Pavla Polku, JUDr. Františka Potockého, JUDr. Táni Rapčanovej, JUDr. Milana Repáňa, JUDr. Vladimíra Sučika, Mgr. Miroslava Šeptáka, JUDr. Eriky Šobichovej, Mgr. Zuzany Štolcovej, Mgr. Nory Tomkovej, JUDr. Róberta Urbana, JUDr. Jany Urbanovej, JUDr. Márie Urbanovej, JUDr. Gabriely Veselovej a JUDr. Dany Wänkeovej) z obsahu spisu nevyplýva existencia objektívne preukázateľných poznatkov, ktoré by zakladali dôvodnú obavu, že niektorý z uvádzaných sudcov krajského súdu nie je nestranný. Žalovaný 1/ tvrdenia o ovplyvňovaní sudcov Krajského súdu v Žiline žalobcom 1/ ponecháva iba vo všeobecnej rovine, bez ďalšej náležitej konkretizácie. Pokiaľ udáva ovplyvňovanie sudkyne okresného súdu, bez vysvetlenia zostáva, či (a prípadne ako) tento súvisí s námietkami uplatnenými voči sudcom krajského súdu.

Z dôvodov vyššie uvedených rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že sudcovia uvedení vo výrokovej časti pod bodom I. tohto uznesenia nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania danej veci.

V prípade sudkyne Krajského súdu v Žiline JUDr. Evy Malíkovej, ktorá už bola v tejto veci opatrením predsedu súdu z 22. januára 2010 (č.l. 75 spisu) vylúčená z prejednávania a rozhodovania, vzal Najvyšší súd Slovenskej republiky na zreteľ, že pokiaľ nedošlo v tomto prípade k zmene pôvodne deklarovaneho stavu (vzťahu), naďalej pretrváva objektívna pochybnosť o jej nezaujatosti, pre ktorú dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že zakladá skutočnosť relevantnú z hľadiska § 14 ods. 1 O.s.p., a je dôvodom pre jej vylúčenie z prejednávania a rozhodovania v danej veci.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 18. január 2012

JUDr. Daniela Š v e c o v á , v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť:
Hrčková Marta